

הנעלה ע"ש וז"ל הטעם כך דגני קדשים שצריך לחלוף איסור נותר לא חל על טעם רק על בעין ועי' מש"כ רבינו ז"ל בפי"ה"ש פרק י"א דובחים על כך דרבי טרפון דעיקר המריקה משום שמונית הדבוק בכלי ע"ש ר"ל משום הטעם הוא כמבואר כמ"ס הראב"ד ז"ל בהל' שמיטה ועי' בסוף פ"ז דשביעית גבי וורד חדש ושם גבי הכובש ג' כבשים אך יש לחלק כך בין היכא דלא נכנס רק טעם ובין היכא דנכלעו הבעין ועי' בגדה ד' ס"ב ע"ב דהך פלוגתא דר"י ור"ל גבי חרסין שכלעו משקין ועי' חוס' ע"ז ד' ס"ז ע"א דדבר לח נכנס בעין בתוך הבלוע וע"ש ד' ל"ב ע"א גבי חרס האגדרייני וחוס' כריתות ד' ט"ז ע"ב והנה עי' במנחות ד' כ"ג ע"א דמבואר שם דאם יש מקלט בעין מלטרף הבלוע ג"כ שיהיה כמו בעין ע"ש וכן כתבו חוס' ע"ז דף ס' ע"ב גבי נוסקה טופח ע"ש ועי' חוס' בילה ד' ט"ז ע"ב ד"ה קמ"ל גבי פשטידא דיש שמכירין השומן ע"ש ולכך לריך מריקה ושיטתה בחמין כיון דיש שומן בעין לריך גם להסיר הבלוע אבל היכא דליכא רק בלוע לחוד ובפרט אם רק טעם אז גבי קדשים אין לריך מריקה וגם י"ל דהא דחזין דגני קדשים יש הרבה חומרות כמו ביטל בלא בלוע ומקלט כלי ככל הכלי ובמים ולא בין כמבואר בזבחים ד' ל"ז ע"ב וכלי אבנים א"ל זה ועי' בפסחים ד' פ"ג ע"א דאמר שם גבי עלמות של פסח לישדינהו אע"ג דהא בלעי טעם וע"כ כמ"ס ועי' חוס' זבחים ד' פ"ו ע"א ע"ש דגם אם מחובר קלת בשר בעלמות יכול לבטלם להעלמות וע"ש בר"ס פ"א דתרומות ובזה א"ס מה דאמרין בפ"א דתרומות בירוש' דקדירה של שם שביטל בה תרומה מנעילה ג' פעמים ודיו משום דגני תרומה ג"כ נביא דבר הראוי לאכול דאל"כ פקע הקדושה כמ"ס הרמב"ן ז"ל במלחמות פ"ג דב"מ וכבר כתבתי בזה והנה מבואר בגדה ד' ס"ב ה"ל דדברבין בלוע לא הוא כמו בעין ועי' מש"כ רבינו ז"ל בהל' מעה"ק פ"ח דמבשל ג' פעמים ע"ש והוא ג"כ משום זה ועי' בירושלמי ערלה פ"ב ופסחים פ"ג ה"א ובלבד אחר ג' תבשילין ועי' בירושלמי דמאי פ"א ה"ג דר"י הוא מתקן אפילו בשר משום דחושש למשקין שיש בו אף דלא גזר על תערובות דמאי ע"ש ובזה א"ס הך דע"ז ד' ע"ו ע"א ע"ש וא"ס:

פרק ו

הלכה א ומצוה כל הלילה כו'. עיין בר"ה ד' כ' ע"ב דמבואר דסתמא דגמ' לא ס"ל כן ע"ש:

הלכה ב וצ"ל דהא באתם גם במלא לריך שיהא בהמלה טעם מלה כמבואר ברכות ד' ל"ח ע"ב וז"ל דבלא טעם מלה לא שמה מלה רק הוא א"ל שיעשו וא"כ למה גבי מרור לא יאל כיון דהמלה הוא המין לא הטעם כמבואר שם ד' ל"ט ועיין סוכה ד' י"ג ע"ב וג"ל דהוה רק בזמן הוא דקיי"ל מרור דרבנן וא"כ לריך לטעם המרור לא להמרור בעלמא ולכך לא יאל ובעין זה כתבתי בהך דכתובות ד' י' גבי מה דהקשה שם א"כ מה הועילו חכמים בתקנתן ר"ל ג"כ כן דדאורייתא לא איכפת לן אם ישקר דזה הוא דין כך ולא תקנה אבל דרבנן כיון דלא עשו זה רק משום תקנה מה הועילו במה שתיקנו ועיין פסחים ד' ב' ע"ב דאמינא לך אלא ואת אמרת יי' ע"ש ברש"י וכן ר"ל הך דעירובין ד' ס"ד ע"א אכרזתא לרדקי ועיין במנחות ד' מ' ובכורות ד' כ"ג דמהני הכרזה ע"ש אך ר"ל כך דהא עיקר הדיון של עירוב הוא רק תקנה בשביל תינוקות כמבואר שם ד' פ' ע"ב וד' מ"ו ע"ב ומה מועיל לזה הכרזה ועיין בסוכה ד' י"ד ע"ב דהוה פלוגתא דזה אם גזירה דרבנן נעשה כמו עלם האיסור או רק משום טעם האיסור גבי הך דע"כ נעשה כשפודין של מתכות ועיין מש"כ רבינו ז"ל בהל' מכירה פט"ו הל' י"ד דאיסור דרבנן לא חל על עלם הדבר ועיין חוס' גיטין ד' מ"א ע"א דשיחור דרבנן הוא כמו היוק שאינו ניכר ע"ש ועיין בירושלמי פ"א דפסחים ה"ד את הא שגזרת עליה שריפה וביירושלמי פ"א דקדושין דמחלק שם גבי גט שכתבו על איסורי הנאה בין אם הוא איסורי הנאה מה"ס בין דרבנן דאף דאינו שוה כלום דאם קידש בהם בתורת כסף לא הוה קדושין מ"מ ממש יש בהדבר שאסור בהנאה מדרבנן ולא הוה כמו הנזיר שלי דשם ד' כ' ע"ב בגיטין ע"ש ברש"י ועיין עירובין ד' ע"ח ע"ב גבי עשאו לאילן סולם ופסחים ד' מ"ח ע"א ע"ש ועיין סוכה ד' י"ב ע"ב ד"ה אין מסכנין מה דמחלקים בין דאורייתא לרבנן ושם ד' ב' ע"א ובהך דב"ד ד' קס"ה ע"ב מה התם פסולא דאורייתא וברא"ש שם ועיין חולין דף י"ח ע"א גבי פוסלן ומכשירין ע"ש:

הלכה ג אבל מצה בלא כינה כו'. והנה דין מרור לא כתב אף דבגמ' ד' קי"ד ע"ב בפסחים נקט הך דין גבי מרור אך הטעם כך משום דבגמ' בר"ה שם דייק לשון כפא פרמיס ולמה דייק זה משום דבאתם בירושלמי כאן אמר דע"כ מיירי בהבט וכיון

זה ג"כ הוה מי פירות עם מים וא"כ זה תליא בפלוגתא דר"ג ורבנן שם ד' ל"ז ע"א ובאתם בחוספתא פ"ג דשם מבואר דר"מ ס"ל כר"ג דשרף מיד ובזה א"ס מה דאמר שם בגמ' ד' מ"א ע"א מורלא מלמית למית חמית נמי לא מחמעט ע"ש בחוס' ור"ל דזה הוה ג' מחלוקת חדא דאינו מניח להחמין לעולם וחד ס"ל כר"ג דמחמין מיד וחד ס"ל דמחמין כשאר דברים המחמין וא"ס:

הלכה ג ואם הרחיח המים כו'. עי' יבמות דף מ' ע"א גבי חלוט וז"ל דשם מיירי שחלט את העיסה לא את הקמח דאל"כ אין יולא בה ידי חובת מלה כיון דלא בא לידי חימוץ ע"ש בחוס' וחוס' פסחים ד' ל"ז ע"ב וד' ל"ז ע"ב וד' מ"א ע"א ועי' בירושלמי פ"ב דפסחים דממעט שם דאינו יולא ברבוכה משום דאינה לריכה שימור ע"ש בה"ד אך שם משמע דר"ל רבוכה בשמן וכמ"ס רבינו ז"ל בפיה"מ מנחות פ"ט ועי' שם במנחות ד' כ"ג ע"א ומש"כ בזה בדברי רבינו בסוף הל' בית הבחירה ע"ש ומ"ס הרמב"ן ז"ל במלחמות כאן בפ"ב ובדברי הרי"ף ז"ל כאן:

שם וכבר נהנו בשנער ובספר כו'. הנה באתם כ"ל דהך מחלוקת דפסחים דף מ' גבי והרולה שימולל נותן את הקמח כו' ר"ל דשם מיירי במים רותחין ות"ק ס"ל דאם מערב חומץ עם מים אף שהמים רותחים לא הוה חלוט שפיר וכמו מי פירות עם מים שחמין מהר לר"ג ולכן ס"ל דמתחלה יתן הקמח לתוך הקדירה דהיינו במים רותחים ונחלט ואח"כ יכול ליתן את החומץ ויש אומרים פליגי וס"ל דגם זה הוה חליטה ובזה א"ס דברי הגמ' שם ועי' שם דע"ד ע"ב וחולין ד' קי"א ומש"כ בזה בתרומות פ"י מ"י גבי כל הנכשין ע"ש בחוספתא. וא"כ כיון דלח"כ אמרו שם דעולא אמר דלחד זה ואחד זה אסור שוב אסור לחלוט, ועי' לקמן בהל' י"ז גבי מורסן דשם כתב רק וכבר נהנו כו' והטעם דבאתם מורסן אינו מחמין ע' לקמן פ"ו ה"ה ובתרומות פ"א אך בירושלמי כאן אמרין דמיירי שיש שמונית על המורסן ותישיבין שמה נשאר בהם קלת קמח לכך לא החמיר כ"כ בזה:

הלכה ט נאמר ושפרהם כו' לפיכך אמרו חכמים כו'. עיין בה"מ ז"ל והנה עי' בגמ' כאן דף מ' ובהך דמנחות ד' כ"ג ע"א מבואר כך דבאתם שימור אינו נקרא אלא א"כ יש בו דבר שיוכל להחמין והוא אינו מניחו להחמין אך מ"מ השמירה לגבי חמין של מלוח לא משום סיבה רק לשם מלוח והוה כמו היסח הדעת פסול הנוק לר"ל אך זה לא שייך רק אם יוכל להיות איזה סיבה וזה מה דאמר במנחות שם מלה תהיה החייה ע"ש ברש"י ר"ל דכיון דחמין של מנחות אין לוחטין אותם כמבואר שם ד' ל"ז ע"א לכך לריך שיהיו גילוישם בפוסרין כדי שיהא בהם דין שימור וכן הך דפסחים שם דאמר והני דמהפכי כיפי ר"ל דהיו מגביהין את השיבולים ומעמידים אותם כדי שלא יחמאו כמ"ס בפסקי חוס' מנחות סימן ר"ז משום אגב מידלייהו ע"ש אמר להם דיעשו זה לשם מלוח לא לשם להוחר מסיבה ועי' חגיגה דף כ' וד' כ"ג ע"א לא חידשו דבר בפרה ועי' שם בירושלמי פ"ב דחגיגה ה"ה ו' והך בליקת של נכרים מיירי ג"כ בנשומרים רק לא לשם מלוח ועי' ב"מ ד' ל"ג ע"א אם משמר כעשה מעשה דמי אם לא ע"ש ועי' בה"ג כ"ג דהרש שוטה וקטן לא בני שימור במלח מלוח ועי' בירושלמי פ"א דתרומות דדבר דבטי שימור בשביל סיבה גס חרש הוה בכלל שמירה ועי' ביזמא דף מ"ג ע"א וב"ק דף מ' ע"ב ע"ש בחוס' דס"ל דהוה בני שמירה רק שמירה לשם מלוח לא שייך בהו ועי' חולין דף ז' ע"א ברש"י אך י"ל דרק בזמן המקדש דלא הוה הנולה בגדר מכשירי פסח כמבואר בפסחים דף ז' ע"א אז לריך זה ועי' מש"כ רבינו ז"ל בהל' ק"פ סוף פ"ד דהוה ג"כ בגדר חבורה המלה של פסח ע"ש ועיין פסחים דכ"ג ע"א חטא דמינער לפסחא ע"ש ועי' רש"י חולין דף ד' ע"א וכ"מ:

שם דגן שנמבע כו'. ואף דק"ל דחמין מותר ללחות ז"ל דרק בידים אבל אם לא שומרים ונפל למים אסורות ועיין ברש"י מנחות ד"ע ע"ב דפירש על התבואה כגון חמין ששראן במים ע"ש:

הלכה כ מזהר ליהן ההבלין והשומשומין כו'. עיין בהשגות ועי' בירושלמי פסחים פ"ב ה"ד במתובלת אגוזים ומש"כ רבינו ז"ל בהל' מעשה הקרבנות פ"ב ה"י ובשגות שם ועי' חוס' מנחות ד' כ"ג ע"ב ע"ש:

הלכה כג כלי בהכות וכלי אבנים כו'. עי' מש"כ רבינו ז"ל בהל' מעשה הקרבנות פ"ח ה"ו דכלי אבנים א"ל